

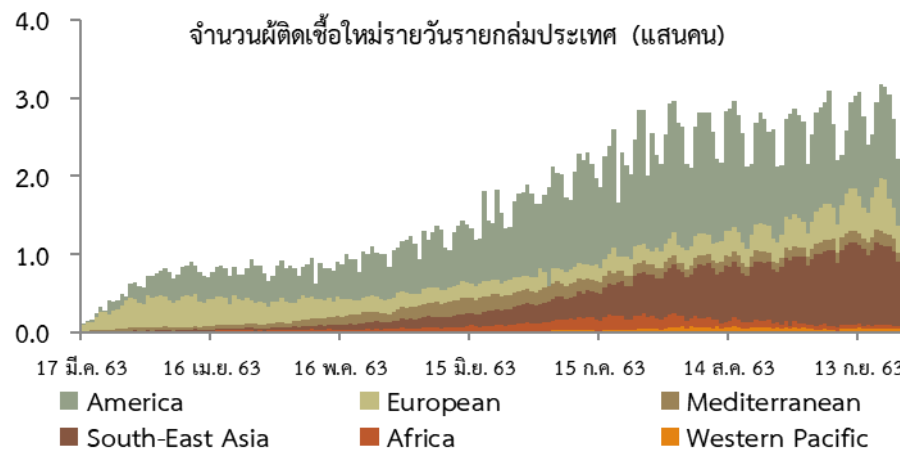
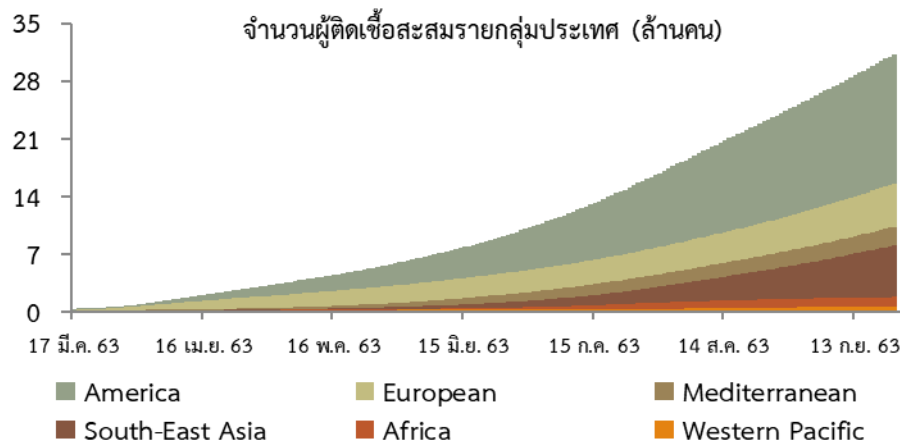

แนวทางในการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์หลังยุคโควิด 19

ดร. ประเมธี วิมลศิริ

ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทั่วโลก

ผู้ติดเชื้อสะสม

31,769,782

หายป่วยแล้ว

23,388,802

ผู้ติดเชื้อรายใหม่

276,367

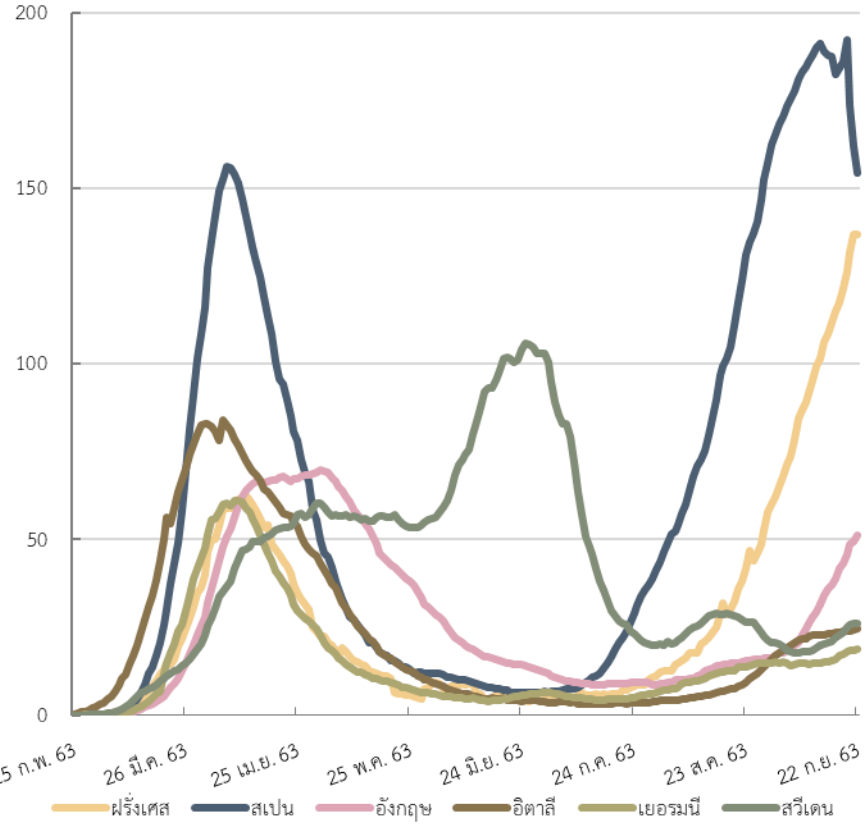
ผู้เสียชีวิต

974,760

สถิติจำนวนผู้ป่วยใหม่เริ่มแสดงให้เห็นการระบาดระลอกสองในหลายประเทศ

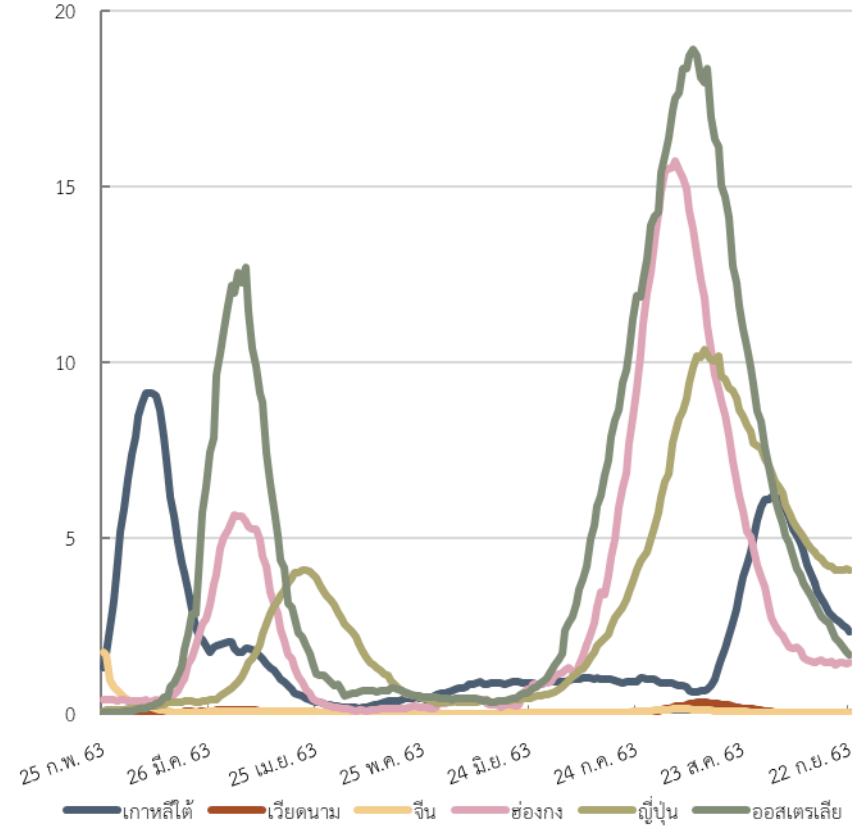
ยุโรป

จำนวนผู้ป่วยต่อประชากร 1 ล้านคน (เฉลี่ยย้อนหลัง 14 วัน)

เอเชีย

จำนวนผู้ป่วยต่อประชากร 1 ล้านคน (เฉลี่ยย้อนหลัง 14 วัน)

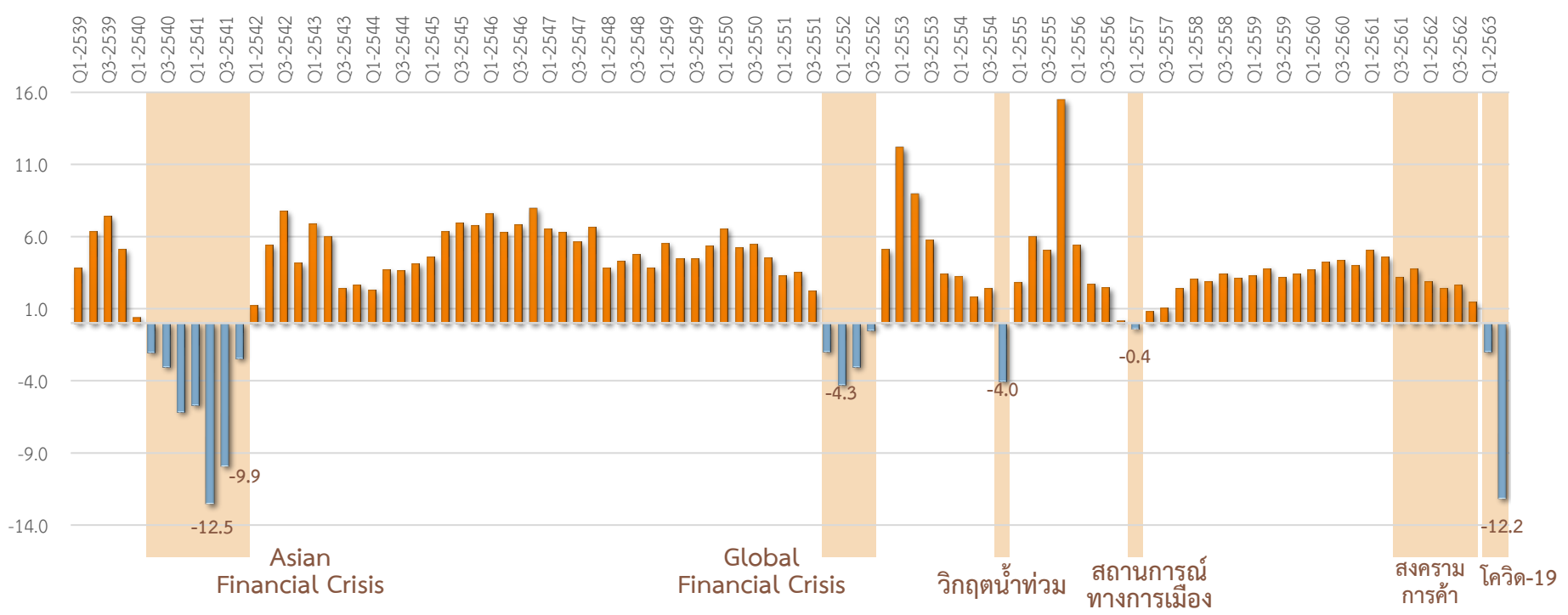

ในไตรมาสที่สองของปี 2563 เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยจากการลดลงต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ของเศรษฐกิจในหลายประเทศ

กลุ่มประเทศ	ประเทศ	GDP (%YoY)		มูลค่าส่งออกสินค้า (%YoY)	
		Q1-2563	Q2-2563	Q1-2563	Q2-2563
ฟื้นตัวชัดเจน	จีน	-6.8	3.2	-13.3	0.1
	เวียดนาม	3.7	0.4	7.6	-6.9
เริ่มฟื้นตัว	ไต้หวัน	2.2	-0.6	3.7	-2.4
	เกาหลีใต้	1.4	-2.9	-1.8	-20.3
	อินโดนีเซีย	3.0	-5.3	2.8	-12.8
ลดลงรุนแรง	ฮ่องกง	-9.1	-9.0	-8.8	-3.2
	สหรัฐฯ	0.3	-9.5	-3.3	-30.3
	ญี่ปุ่น	-1.8	-9.9	-4.4	-23.7
	ไทย	-2.0	-12.2	1.4	-17.8
	สิงคโปร์	-0.3	-13.2	-3.7	-16.7
	ยูโรโซน	-3.1	-15.0	-4.6	-24.9
	ฟิลิปปินส์	-0.7	-16.5	-5.1	-29.5
	มาเลเซีย	0.7	-17.1	-0.9	-17.7
	สหราชอาณาจักร	-1.7	-21.7	-10.4	-25.0

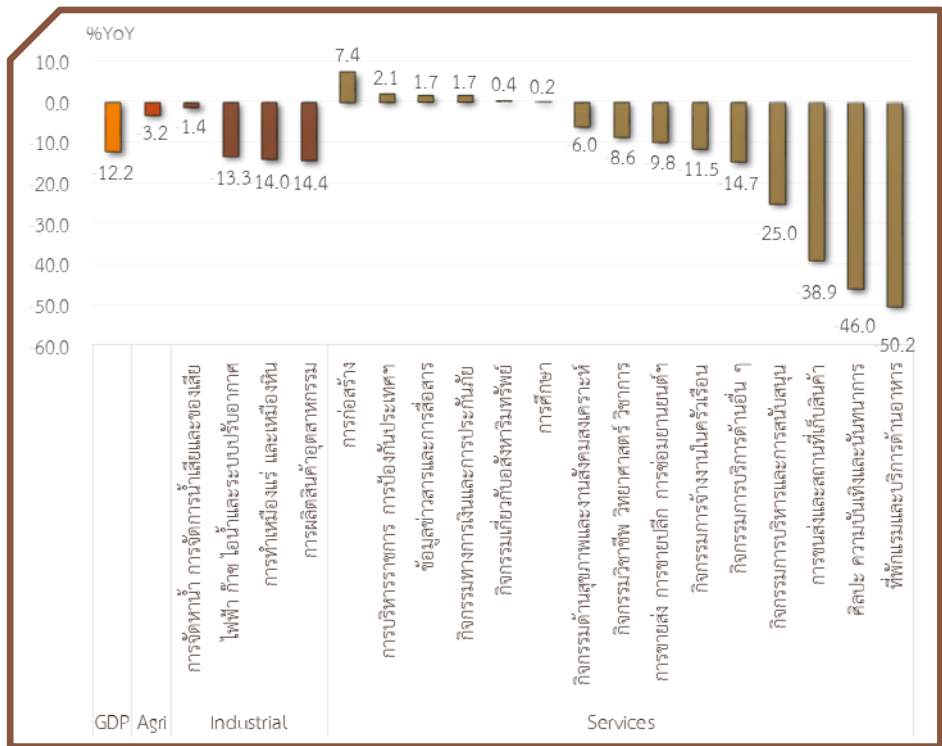
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

เศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมาเผชิญกับวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ

เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและการเพิ่มขึ้นของมาตรการกีดกันทางการค้า ตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี 2561 จนถึงปัจจุบัน ประกอบกับเศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตั้งแต่ช่วงไตรมาสแรกของปี 2563 ส่งผลให้ในไตรมาสที่สองของปี 2563 เศรษฐกิจไทยลดลงต่อเนื่องร้อยละ 12.2

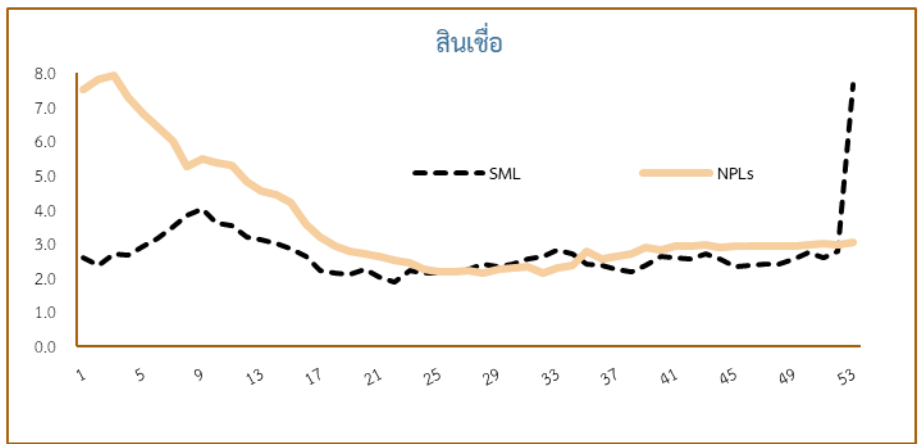
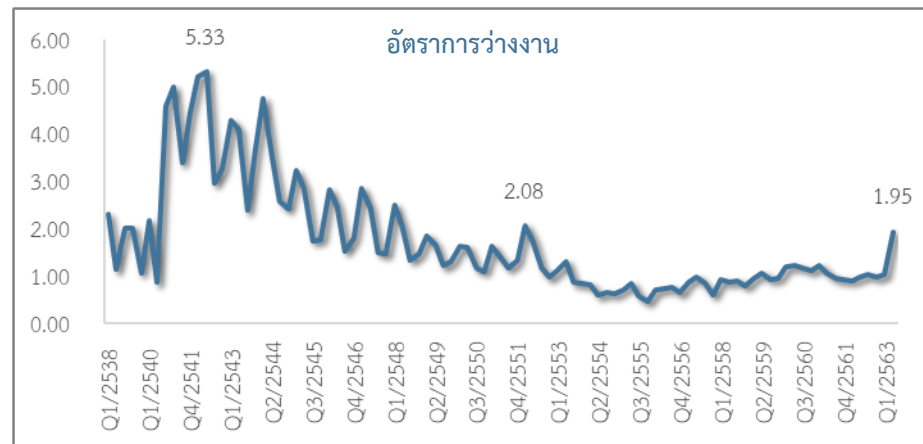
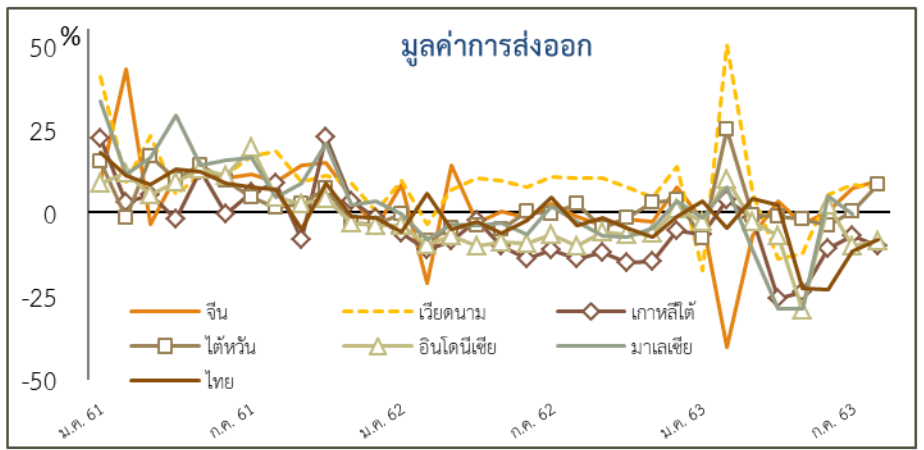
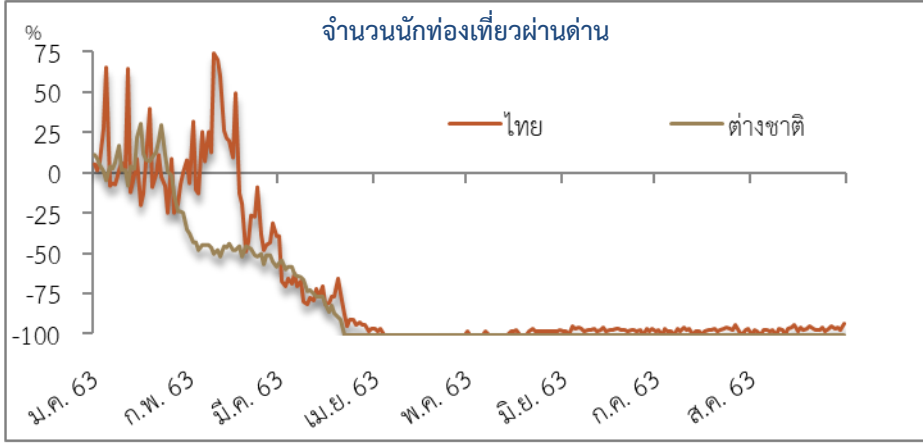
เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สองได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยเฉพาะสาขาท่องเที่ยวและที่เกี่ยวข้อง

ด้านการใช้จ่าย การส่งออกสินค้าและบริการ และการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนปรับตัวลดลง ขณะที่การใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐกลับมาขยายตัว

ด้านการผลิต ในขณะที่สาขาก่อสร้าง สาขาการบริหารราชการฯ สาขาข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร สาขากิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย สาขากิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และสาขาการศึกษา ขยายตัว ในขณะที่สาขาอื่น ๆ ปรับตัวลดลง

ภาคการท่องเที่ยวและการส่งออกยังได้รับผลกระทบรุนแรง ส่งผลกระทบต่อภาระงานและภาระหนี้สิน

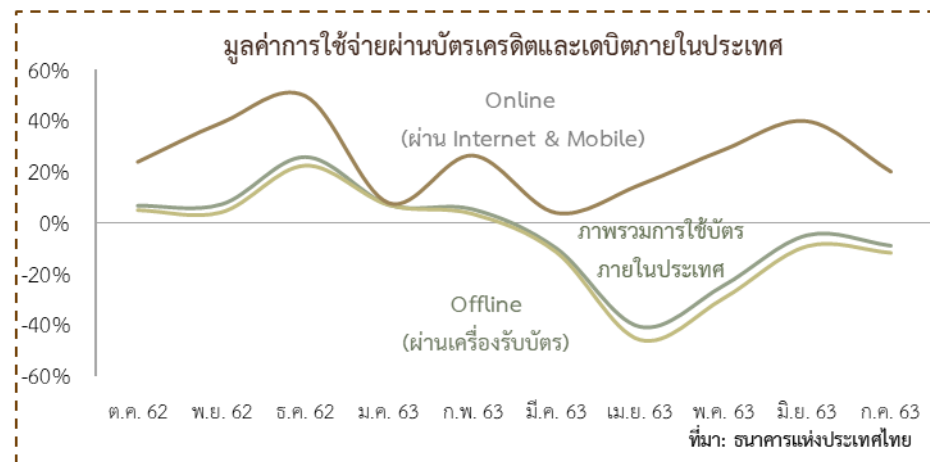
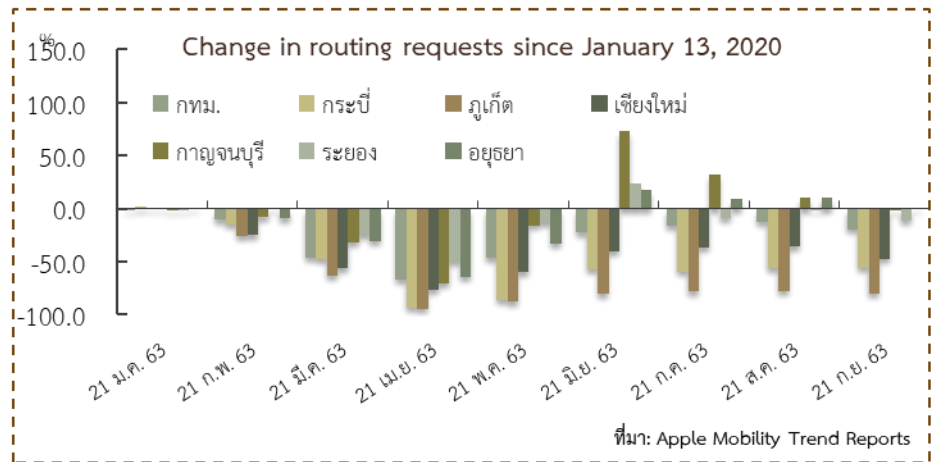
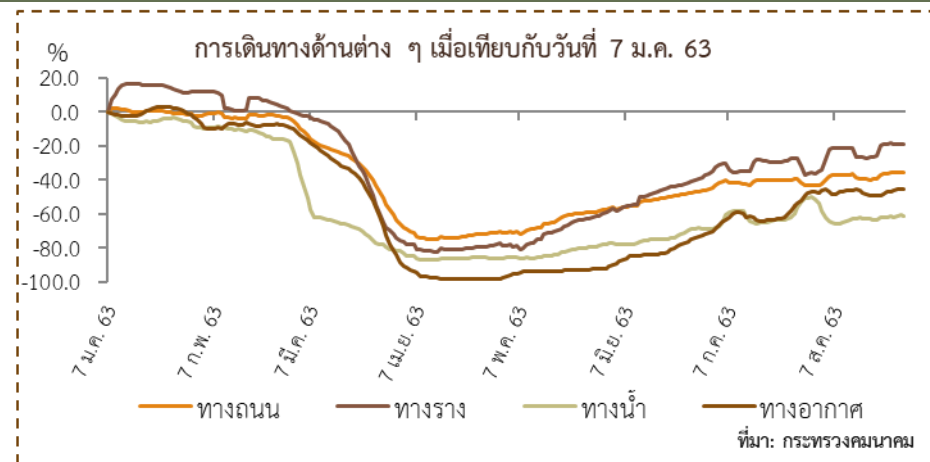
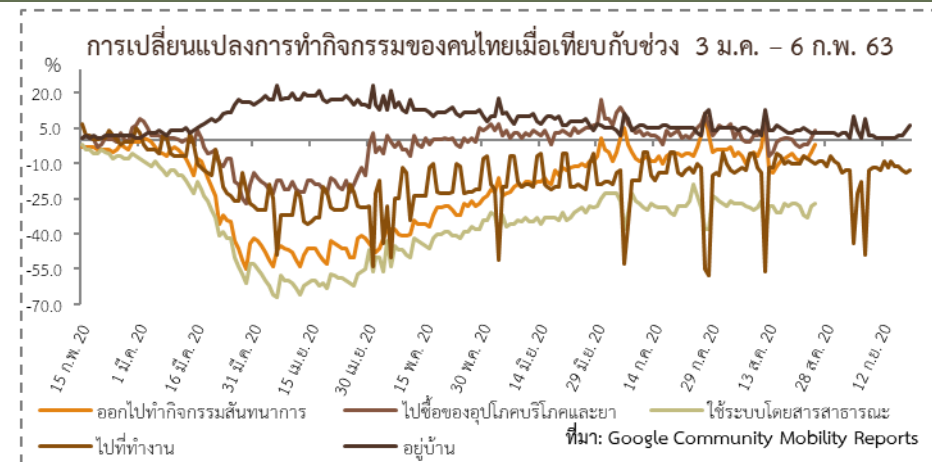
อย่างไรก็ดี เครื่องชี้ล่าสุดแสดงให้เห็นทิศทาง การเริ่มฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย

%YOY	2562											2563							
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
ด้านการใช้จ่าย																			
ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน	4.4	4.2	4.2	2.3	3.2	2.6	2.3	1.1	0.4	2.1	2.2	1.4	1.4	4.8	-0.8	-14.3	-11.5	-4.7	-3.9
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	2.3	-1.7	-0.4	-0.9	-1.0	-5.2	0.8	-5.9	-2.4	-4.5	-7.4	-3.5	-4.9	-6.4	-7.9	-9.9	-18.2	-12.1	-10.0
มูลค่าการส่งออก (ข้อมูลดุลชำระเงิน)	-5.0	-1.9	-4.3	-3.1	-7.3	-2.1	3.7	-2.1	-2.1	-5.4	-8.1	-1.9	3.5	3.5	-2.4	-3.3	-23.6	-24.6	-11.9
มูลค่าการส่งออกไม่รวมทอง (ข้อมูลดุลชำระเงิน)	-4.2	-3.2	-4.4	-1.6	-6.2	-9.0	-1.8	-8.9	-4.0	-5.3	-8.3	-1.1	-1.3	-1.4	-6.6	-15.9	-29.0	-18.4	-14.3
ดัชนีปริมาณการส่งออก	-5.2	-2.2	-4.7	-3.3	-7.3	-2.3	3.1	-2.4	-2.4	-5.2	-8.4	-3.0	2.7	3.7	-0.8	-1.0	-21.9	-23.5	-11.1
ดัชนีปริมาณการนำเข้า	4.7	-7.9	-6.1	-1.5	-0.8	-9.6	0.1	-15.7	-4.4	-8.3	-15.1	-1.3	-2.3	-7.1	8.7	-10.5	-30.6	-15.8	-23.6
การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี	9.6	6.1	6.7	7.0	5.4	7.2	7.3	5.3	8.4	10.9	4.8	7.1	6.0	5.3	14.0	10.2	5.5	6.6	7.0
- งบประจำ	10.5	6.2	6.5	7.6	5.2	7.5	7.8	5.1	8.0	12.9	5.7	8.4	7.1	6.3	15.3	11.3	5.6	6.4	6.9
- งบลงทุน	5.5	5.3	7.4	4.7	6.0	6.1	5.3	6.1	10.2	1.8	1.0	1.6	1.3	1.1	8.4	5.4	5.3	7.2	7.3
ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจโดยรวม	67.7	69.0	67.6	66.2	64.8	63.4	62.2	60.9	59.3	57.9	56.4	56.0	54.9	52.5	41.6	39.2	40.2	41.4	42.6
ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ	50.0	49.9	51.4	49.2	50.1	49.4	49.1	48.6	47.9	48.1	47.4	45.1	48.5	44.1	42.6	32.6	34.4	38.5	42.9
ด้านการผลิต																			
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร	4.7	1.9	-0.4	-1.4	0.2	1.5	0.5	1.1	2.3	0.4	-3.9	-5.8	-4.9	-12.2	-25.0	-15.4	-0.3	2.4	1.4
ดัชนีราคาสินค้าเกษตร	-0.6	-0.1	-1.5	0.2	1.2	5.7	2.5	2.3	2.0	0.7	4.4	5.4	9.1	8.7	8.7	3.6	-2.9	-4.5	2.0
ดัชนีรายได้เกษตรกร	4.1	1.9	-1.9	-1.2	1.5	7.2	3.1	3.5	4.3	1.2	0.3	-0.7	3.8	-4.5	-18.5	-12.4	-3.2	-2.2	3.4
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	0.4	-1.4	-2.5	1.5	-3.2	-5.1	-3.2	-4.4	-5.0	-8.0	-8.0	-4.4	-4.0	-4.2	-10.5	-18.2	-23.8	-17.8	-14.7
อัตรากำลังใช้กำลังการผลิต (%)	70.0	68.6	73.9	63.1	67.4	64.6	65.1	65.7	63.6	62.8	63.2	64.0	66.8	66.1	67.8	51.3	52.3	55.1	56.0
รายรับจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ	6.1	1.4	-0.7	4.8	-0.2	2.0	3.1	6.2	8.7	9.3	0.9	-2.2	-3.6	-43.9	-77.6	-100.0	-100.0	-100.0	-100.0
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ	5.3	1.5	-0.6	3.2	-0.4	1.3	4.7	7.4	10.1	12.5	5.9	2.5	2.5	-42.8	-76.4	-100.0	-100.0	-100.0	-100.0
อัตรากำลังเข้าพัก	81.3	79.8	74.8	76.9	69.5	66.0	65.8	63.0	63.3	67.4	69.9	76.5	78.0	55.7	20.8	2.3	3.8	13.4	25.7
จำนวนบริษัทเปิดกิจการใหม่	5.0	3.3	2.2	16.2	1.5	-14.1	8.4	-7.3	10.3	-7.2	-10.3	-23.0	-5.0	-2.4	-11.8	-32.8	-29.4	2.6	-12.3
จำนวนบริษัทปิดกิจการ	3.7	0.2	15.8	23.9	11.4	-9.2	-5.5	0.9	2.1	-2.3	-3.6	2.8	0.5	0.4	-11.9	-17.1	-20.0	5.7	-20.9

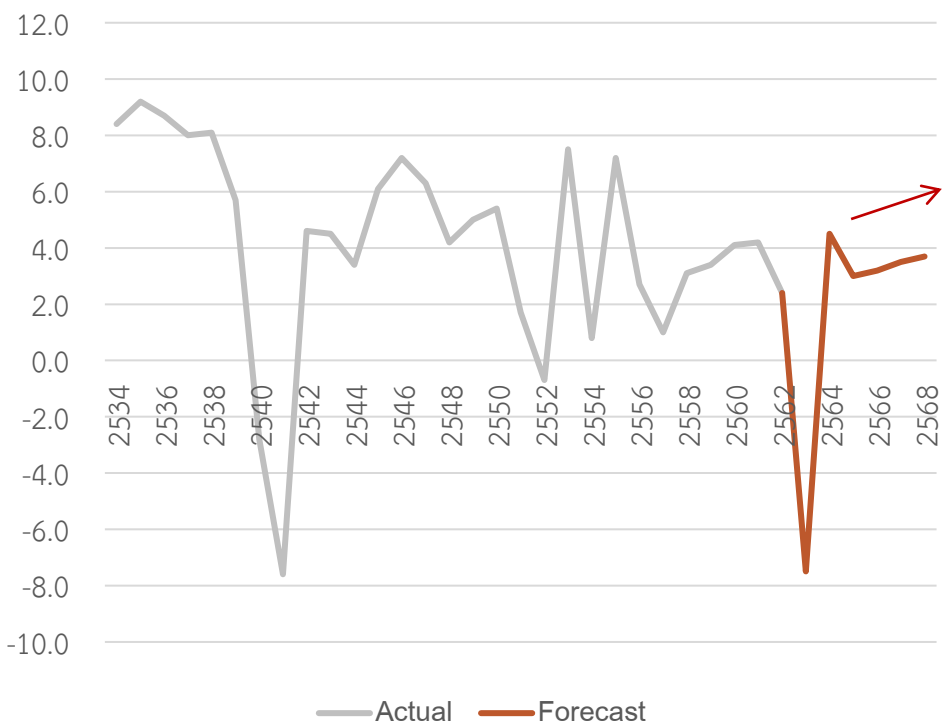
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อมูลล่าสุดในเดือนกันยายน สะท้อนว่าการเดินทางยังคงฟื้นตัวภายหลังการผ่อนคลาย Lockdown

แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป

ปัจจัยสนับสนุนในปี 2564

- ความสำเร็จในการควบคุมและป้องกันการระบาดและการผ่อนคลายมาตรการปิดสถานที่และการเดินทางที่ผ่านมาในปี 2563 ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นต่อการรับมือกับสถานการณ์หากมีการระบาดระลอกที่ 2
- การเบิกจ่ายภายใต้กรอบงบประมาณโดยเฉพาะงบลงทุน และเร่งขับเคลื่อนจากมาตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาครัฐ
- การปรับตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลกในปี 2564

ปัจจัยเสี่ยงและข้อจำกัดปี 2564

- แนวโน้มการฟื้นตัวอย่างล่าช้ากว่าที่คาดของเศรษฐกิจโลกและส่งผลกระทบต่อส่งออกและการท่องเที่ยว รวมทั้งความผันผวนของเศรษฐกิจและระบบการเงินโลกจากความขัดแย้งทางการค้า ทิศทางนโยบายของสหรัฐฯ ช่วงหลังการเลือกตั้ง และทิศทางการดำเนินนโยบายการเงิน
- ผลกระทบสืบเนื่องจากการระบาดของโควิด 19 โดยเฉพาะต่อการเพิ่มขึ้นของการว่างงาน เนื่องจากการลดลงอย่างรุนแรงของหลายอุตสาหกรรม และการใช้ระยะเวลาของการพัฒนาทักษะและการเคลื่อนย้ายของแรงงานเพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานใหม่
- ความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนในสถานการณ์การระบาดของไวรัส และของไวรัสในระลอกที่สองทั้งในและต่างประเทศ

ความสำเร็จในการควบคุมและป้องกันการระบาดและการผ่อนคลาย มาตรการปิดสถานที่และการเดินทาง

- การผ่อนคลายมาตรการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ แล้วทั้งหมดภายในปี 2564 แม้ว่าจะยังคงต้องปฏิบัติตามแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด แต่คาดว่าจะทำให้เศรษฐกิจไทยในปี 2564 สามารถฟื้นตัวได้ตามลำดับ
- มาตรการผ่อนคลายของภาครัฐ ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมั่นต่อการรับมือการสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 หากมีการแพร่ระบาดระลอกที่ 2

การเบิกจ่ายภายใต้กรอบงบประมาณและมาตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ภาครัฐ

- การเบิกจ่ายภายใต้กรอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2563 โดยในกรณีฐาน คาดว่าจะมีการเบิกจ่ายรวม 2,906,392 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 ซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจในภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจให้ฟื้นตัวขึ้นตามลำดับ
- งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 ซึ่งคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 825,326 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.1
- มาตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ เช่น พ.ร.ก.การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การปรับตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลกในปี 2564

- แม้ว่าในปี 2563 เศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลกคาดว่าจะลดลงมากที่สุด ประวัติการณ์ แต่ยังคงคาดว่าจะสามารถกลับมาขยายตัวได้ดีในปี 2564

	IMF		World Bank		OECD	
	63f	64f	63f	64f	63f	64f
เศรษฐกิจโลก	-4.9	5.4	-5.2	4.2	-6.0	5.2
ปริมาณการค้าโลก	-11.9	8.0	-13.4	5.3	-9.5	6.0

การปรับตัวของเศรษฐกิจโลกต่อผลกระทบจากการระบาด ของไวรัสโควิด 19

- การเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้าและการย้ายฐานการผลิตตั้งแต่สงครามการค้าและการระบาดของไวรัสโควิด 19 คาดว่าจะลงตัวภายในปี 2564 ส่งผลให้ความต้องการสินค้าต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้น และผู้ผลิตสามารถคาดการณ์ความต้องการได้อย่างแน่นอนมากขึ้น ส่งผลให้สายพานการผลิตโลกกลับมาเคลื่อนไหว
- การขยายตัวของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสถานะเศรษฐกิจใหม่ (New Normal) อาทิ สินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำอาหารเองที่บ้านและสินค้าเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับการกลับไปบริโภคสินค้าที่มีได้บริโภคเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่น รถยนต์ รวมถึงการลงทุนเพื่อกลับมาขยายกิจการ
- อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง สิ่งปรุงอาหาร เครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ และเครื่องส่งวิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ โทรทัศน์

ข้อจำกัดและปัจจัยเสี่ยงของเศรษฐกิจในปี 2564

การลดลงรุนแรงของรายรับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติและเศรษฐกิจโลก

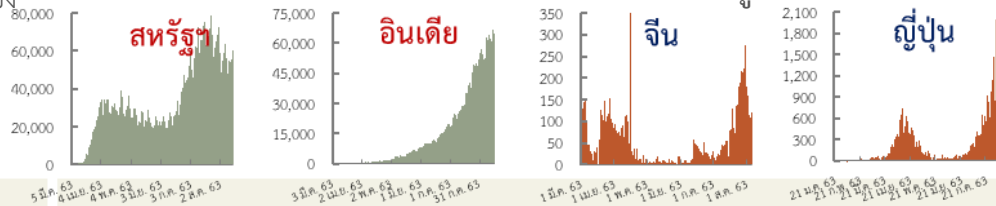
- แนวโน้มของความล่าช้าของการเปิดรับนักท่องเที่ยวตั้งแต่ช่วงครึ่งปีหลังของปี 2563 ซึ่งกลับมาขยายตัวได้อย่างช้า ๆ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการระบาดระลอกที่ 2 ในหลายประเทศ

ผลกระทบสืบเนื่องจากการระบาดของโควิด 19

- การเพิ่มขึ้นของการว่างงานในปี 2563 อาจไม่ลดลงในปี 2564 เนื่องจากการลดลงอย่างรุนแรงของหลายอุตสาหกรรม และการใช้ระยะเวลาของการพัฒนาทักษะและการเคลื่อนย้ายของแรงงานเพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานใหม่
- หนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูง และความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของครัวเรือนและธุรกิจ

ความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนในสถานการณ์การระบาดของไวรัส

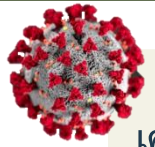
- สถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด 19 ยังไม่มีท่าทีที่คลี่คลายลงในหลายประเทศ และการระบาดระลอกที่ 2 ในหลายประเทศยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น

ความผันผวนของเศรษฐกิจและระบบการเงินโลก

- ทิศทางนโยบายของสหรัฐฯ ช่วงหลังการเลือกตั้ง
- การคาดการณ์ของนักลงทุนเกี่ยวกับทิศทางนโยบายการเงิน และสภาพแวดล้อมทางการเงินการคลังในประเทศสำคัญ ๆ
- ความเสี่ยงต่อวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศสำคัญ ๆ ที่อาจขยายขอบเขตจากปัญหาในภาคการผลิต สู่ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงินการคลัง

ผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจไทย

ผลกระทบระยะสั้น

เศรษฐกิจไทย ได้รับผลกระทบผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

1. การลดลงของรายได้จากการท่องเที่ยว
2. การหดตัวของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก
3. ความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุน

สภาพคล่องภาคธุรกิจ

ภาคการผลิต และการลงทุน

การจ้างงาน และรายได้ครัวเรือน

ผลกระทบระยะยาวและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจ New Normal

- การเร่งขึ้นของการเข้าสู่โลกดิจิทัล (Digital Transformation) ที่เทคโนโลยีจะมีบทบาทกับชีวิตของประชาชนและภาคธุรกิจมากขึ้น ทั้งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค แนวทางการประกอบธุรกิจ และรูปแบบการทำงาน
- การลดความเข้มข้นของกระแสโลกาภิวัตน์ และแนวโน้มการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่การผลิตโลก
- การให้ความสำคัญต่อความมั่นคงทางสาธารณสุข อาหาร และพลังงาน
- สภาพแวดล้อมใหม่ทางเศรษฐกิจมหภาคยุคหลังโควิด-19
  - 3 Low: การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ/ อัตราเงินเฟ้อ/ อัตราดอกเบี้ย
  - 3 High: อัตราการว่างงาน/ หนี้สาธารณะ/ หนี้ภาคเอกชน

การระบาดส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในทุกระดับ

1

แรงงานในไทยเกือบ 21 ล้านคนอยู่ในภาคธุรกิจที่เผชิญกับความพลิกผันระดับกลาง/ระดับสูง

สาขาที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ บริการโรงแรม/อาหาร และธุรกิจค้าส่ง/ปลีก

ที่มา: COVID - 19 employment and labour market impact in Thailand, ILO.

2

คนไทยมีแนวโน้มตกงานไม่ต่ำกว่า 3 - 4 ล้านคน

การว่างงานสูงกว่าปีก่อนเกิด COVID - 19 ถึง 8 -12 เท่าของการว่างงานตามปกติ และคาดว่าจะต่อเนื่องไปจนถึงปี 2565

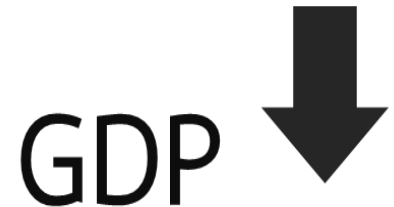
ที่มา: ผลกระทบโควิด - 19 ต่อตลาดแรงงานไทย : ข้อมูลเชิงประจักษ์, TDRI

3

เศรษฐกิจไทยติดลบต่ำสุดเป็นประวัติการณ์

รพท. คาดการณ์ GDP ของไทยปี 2563 อยู่ที่ -8.1% ขณะที่มูลค่าการส่งออกสินค้ามีแนวโน้มหดตัวแรง รวมถึงปัญหาการหยุดชะงักของห่วงโซ่การผลิต

COVID – 19 : SCENARIOS AND SOCIAL IMPACT ON THAILAND SOCIETY

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ

สาเหตุ

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

1. แรงงานในระบบ

17.14 ล้านคน

สถานประกอบการหยุดประกอบกิจการชั่วคราว/ถาวร ได้รับผลกระทบ 35,068 แห่งทั่วประเทศ/ กทม.และ ปริมณฑล 3,970 แห่ง (รง., 26 มี.ค.63) รวมถึงหาบเร่ แผงลอย ซึ่งเป็นผลจากมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ/ ความต้องการหรือกำลังซื้อลดลงของประชาชน/ ความกังวลด้านสุขภาพของประชาชน/ เป็นสถานที่ที่สงสัยว่ามีการแพร่ระบาด

ภาคการเกษตรและภาคการผลิตไม่สามารถดูดซับ

แรงงานจาก กทม. และปริมณฑลที่เคลื่อนย้ายกลับไป ยังต่างจังหวัด

Post-Covid-19

ธุรกิจและอุตสาหกรรมจะเปลี่ยนแปลงไป การสร้าง ธุรกิจใหม่ๆ เพื่อความอยู่รอด ธุรกิจบางชนิดล่มสลาย จากพฤติกรรมการใช้ชีวิตและการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้ประกันตนที่ได้รับผลกระทบทั่วประเทศ 644,136 คน / ใน กทม. และปริมณฑล 156,589 คน (รง., 26 มี.ค.63)

- หยุดงานโดยไม่ได้รับเงินเดือน/ ถูกเลิกจ้าง/ ปรับอัตราเงินเดือน
- หยุดประกอบอาชีพอิสระเพื่อกักตัว
- รายได้และการใช้จ่ายลดลง ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีหนี้สินเพิ่มขึ้น

แรงงานนอกระบบ รวมถึง Gig workers/ Part-time workers

- ถูกเลิกจ้างหรือพักงาน หยุดงาน หยุดประกอบอาชีพอิสระโดยไม่มีหลัก ประกันเพื่อชดเชยรายได้ยามว่างงาน/เจ็บป่วย จึงต้องเคลื่อนย้ายไป ตจว.
- ไม่มีรายได้ในแต่ละวัน มีหนี้สินเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะหนี้นอกระบบ
- ว่างงานในชนบท / กลับเข้าสู่ตลาดงานยาก เนื่องจากทักษะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ และเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ค่อนข้างต่ำ

- วัยแรงงานต้องรับภาระมากขึ้นในการดูแลผู้สูงอายุและเด็ก

2. แรงงานนอกระบบ

20.34 ล้านคน

COVID – 19 : SCENARIOS AND SOCIAL IMPACT ON THAILAND SOCIETY

กลุ่มผู้ได้รับ

ผลกระทบ

สาเหตุ

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

3. คนจนเมือง

438,372 คน (ปี 2560)

(กทม.และปริมณฑล)

ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ (Social determinants of health) อาทิ ความยากจน ที่พักอาศัยที่ไม่เป็นสัดส่วน สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อ Social/family distancing หรือกักตัวเพื่อสังเกตอาการ โดยเฉพาะ กทม. ซึ่งมีสัดส่วนของการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยค่อนข้างต่ำ (ที่มา: ดัชนีความก้าวหน้าคน ประจำปี 2562, สศช.)

- เสี่ยงต่อการติดและแพร่กระจายโรคให้แก่คนในครอบครัวและผู้อื่น เนื่องจากจำเป็นต้องออกไปข้างนอกที่พักเพื่อหารายได้ แต่เข้าถึงอุปกรณ์การป้องกันที่มีคุณภาพและที่พักอาศัยไม่เหมาะกับการกักตัว

4. เกษตรกร

10.52 ล้านคน

สินค้าเกษตรราคาตกต่ำเนื่องจากไม่สามารถส่งออกสินค้าได้ รวมถึงความต้องการบริโภคทั้งภายใน/ภายนอกประเทศลดลง (ม.ค.63 มูลค่าการส่งออกผลไม้ทั้งหมดของไทยปรับตัวลดลงกว่า 46.1% (YoY), ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, ก.พ.63) ทั้งนี้ ปี 2561 ราคาสินค้าเกษตร/รายได้เกษตรกรลดลง เป็นผลจากการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกระจุกตัวบางสาขา

- เกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุด/ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบจะมีรายได้และความสามารถในการใช้จ่ายลดลงกว่าเดิม และอาจส่งผลกระทบต่อสัดส่วนคนจน/ความเหลื่อมล้ำของไทยให้สูงขึ้น
- นอกจากผลกระทบจาก COVID-19 แล้ว เกษตรกรยังต้องเผชิญกับปัญหาภัยแล้งที่ยาวนานถึง มิ.ย.63 ทำให้ผลผลิตการเกษตรลดน้อยลง มีราคาสูง และจำหน่ายได้ยากเนื่องจากประชาชนมีกำลังซื้อลดลง

5. บัณฑิตจบใหม่

500,000 คน

สถานประกอบการ/ธุรกิจที่ปิดตัวจากผลกระทบการระบาด ตำแหน่งงานลดลง ขณะที่การคาดการณ์ก่อนการระบาด บัณฑิตว่างงานจะมีประมาณ 500,000 คน ในปี 63

- การว่างงานแฝงจะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจาก ปี 2562 ที่มีการว่างงานแฝง 1.6 แสนคน รวมถึงอาจเกิดปัญหาการแย่งงานระหว่างแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการจ้างงานอยู่เดิม

COVID – 19 : SCENARIOS AND SOCIAL IMPACT ON THAILAND SOCIETY

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ

สาเหตุ

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

6. ผู้สูงอายุ

11.14 ล้านคน

รายได้ลดลง ซึ่งเกิดขึ้นจาก 1) การถูกเลิกจ้าง 2) ได้รับเงินสนับสนุนจากบุตรหลานลดลงหรือไม่ได้รับเลย ซึ่งเงินจากบุตรหลานถือเป็นรายได้หลักของผู้สูงอายุ คิดเป็น 37% รองลงมาเป็นรายได้จากการทำงานและเบี้ยยังชีพ

กิจกรรม/การรวมกลุ่ม ถูกระงับ/ยกเลิก

บุคลากร/ทรัพยากรทางการแพทย์ ถูกใช้ในการรักษาผู้ป่วยโรค COVID -19

- ผู้สูงอายุไม่สามารถใช้จ่ายที่จำเป็น การดูแลสุขภาพ และการดูแลหลานโดยเฉพาะในครอบครัวข้ามรุ่น ส่งผลต่อความยากจน คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและระดับพัฒนาการของเด็ก
- มีปัญหาทางสุขภาพจิต/ กาย ซึ่งเป็นผลจากการต้องอยู่แต่ในที่พัก และอาจทำให้ผู้สูงอายุอยู่ในภาวะพึ่งพิงมากขึ้น
- มีอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสุขภาพที่รวดเร็ว และมีความเสี่ยงสูงในการติดโรค หากขาดเครื่องมือป้องกันที่เหมาะสม

7. เด็ก

11.2 ล้านคน

ครอบครัวขาดรายได้ / รายได้ลดลง ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงความเครียดในครอบครัว

ศูนย์ดูแลเด็ก/พื้นที่สำหรับการเรียนรู้ถูกปิดบริการ ไม่มีพื้นที่ที่เพียงพอ

- ทุพโภชนาการ / School dropout ส่งผลต่อการพัฒนา ศักยภาพของเด็กและการพัฒนานคนในช่วงวัยต่อไป
- Domestic violence/ Crime/ Suicide

8. คนไร้บ้าน

4,392 คน (ใน กทม.)

ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ขาดสุขอนามัยและความรู้ในการดูแลตนเอง

ใช้ชีวิตอยู่บนความเสี่ยงเป็นทุนเดิม จึงไม่ตระหนักในการป้องกันโรค

ไม่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและเข้าไม่ถึงบริการสุขภาพ เนื่องจากไม่มีบัตรประชาชนและการถูกตีตรา

- การป้องกัน สอบสวนและควบคุมโรคในกลุ่มนี้เป็นไปได้ยาก เนื่องจากการให้บริการจำกัดอยู่ในโรงพยาบาล ทำให้เสี่ยงต่อที่จะเป็นผู้ป่วยและแพร่กระจายโรคไปยังผู้อื่น

COVID – 19 : SCENARIOS AND SOCIAL IMPACT ON THAILAND SOCIETY

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ

สาเหตุ

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

9. คนพิการ

2 ล้านคน

10. คนต่างด้าว

11. ผู้สงสัยว่าติดโรค COVID-19/ ผู้ป่วย/ ผู้เสียชีวิต

ข้อจำกัดทางร่างกายและสุขภาพ

พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้ปิดสถานประกอบการต่างๆ เป็นการชั่วคราว รวมถึง Social distancing ทำให้คนพิการต้องทำงานที่บ้าน

เข้าไม่ถึงบริการสาธารณสุข ทั้งในเชิงการให้ความรู้ การป้องกันและการรักษา โดยเฉพาะผู้ที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคม/ ไม่มีบัตรประกันสุขภาพ
การจ่ายเงินชดเชยว่างงานไม่ครอบคลุมแรงงานต่างด้าว
การปิดพรมแดนระหว่างประเทศ

การมีข้อมูลความรู้ที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ทำให้เกิดความสับสน ไม่เชื่อมั่น และหวาดระแวง
การไม่ปฏิบัติตัวที่เหมาะสมตามคำแนะนำ

- สถานที่ที่ปิดให้บริการส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่คนพิการประกอบอาชีพ ทำให้คนพิการขาดรายได้
- Social distancing/ self-isolation เป็นอุปสรรคกับคนพิการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นในการดูแลชีวิตประจำวัน
- ไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข เวชภัณฑ์ และบริการต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลการป้องกันโรค COVID – 19 ที่มีความเหมาะสมกับประเภทความพิการ
- ไม่สามารถเดินทางกลับไปยังประเทศบ้านเกิดได้
- ขาดรายได้ ไม่มีเงินชดเชย ในการใช้จ่าย/ ค่าที่พัก/ บริการทางการแพทย์ และที่พักอาศัยไม่เหมาะสมกับการกักตัว
- การตีตราทางสังคม (Social stigma) และส่งผลให้ประชาชนปกปิดอาการเจ็บป่วยเพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติ
- ขัดขวางการเข้ารับการรักษา หรืออาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย

ระยะแรก: ควบคุมและเยียวยา

- มาตรการด้านสาธารณสุขในการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด 19
- มาตรการด้านการเงินและการคลังเพื่อช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ

ระยะเปลี่ยนผ่าน: ฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจ

- การช่วยเหลือด้านแรงงาน ผ่านการสร้างงานสร้างอาชีพ และการพัฒนาทักษะฝีมือของแรงงาน (Upskill/Reskill)
- การยกระดับกำลังการผลิต การค้าและการลงทุนเพื่อรองรับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่มีศักยภาพ อาทิ เกษตรมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-Economy) และการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ
- การลงทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชนและ SMEs และสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจฐานราก
- การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานระดับท้องถิ่นและชุมชน
- การกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศ อาทิ การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ การเร่งรัดการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ และการเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนและภาคเอกชน

ระยะต่อไป: สร้างความมั่นคงและยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจ

- การเพิ่มศักยภาพและยกระดับผลผลิตทางการผลิต ทั้งในภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์โลกและประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการระบาดของโควิด 19 ลึกลับสุดลง
- การส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ผ่านการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยี และการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในสาขาการผลิตที่มีศักยภาพ เพื่อยกระดับโครงสร้างการผลิตให้เข้าสู่ยุคสมัยใหม่
- การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อรองรับภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

รวมมาตรการ ธนาคารแห่งประเทศไทย ฝ่าวิกฤตโควิด 19

ประชาชน

บัตรเครดิตและสินเชื่อเงินสดหมุนเวียน

- ลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำเหลือ 5% ของยอดคงค้าง
- เปลี่ยนเป็นสินเชื่อระยะยาว ที่มีดอกเบี้ยต่ำกว่า

สินเชื่อเช่าซื้อรถ สินเชื่อลีสซิ่ง สินเชื่อบ้าน

เลื่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 3 เดือน
หรือพักชำระเงินต้น 6 เดือน โดยไม่เสียประวัติข้อมูลเครดิต

สินเชื่อส่วนบุคคล และจำนำทะเบียนรถ

เลื่อนชำระเงินต้น
และดอกเบี้ย 3 เดือน
โดยไม่เสียประวัติข้อมูลเครดิต

ภาครัฐ

ผู้ประกอบการ SMEs

- พักชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 6 เดือน เป็นการทั่วไป ให้กับ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 100 ล้านบาท
- สินเชื่อ soft loan ดอกเบี้ย 2% ต่อปี นาน 2 ปี พักดอกเบี้ย 6 เดือนแรก สำหรับ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 500 ล้านบาท ทั้งนี้ เพื่อให้สินเชื่อออกได้เร็ว รัฐช่วยรับภาระความเสียหายบางส่วน หากเป็นหนี้เสียในภายหลัง

ระบบการเงิน

รักษาเสถียรภาพในตลาดการเงิน

- ซื้อพันธบัตรรัฐบาลในช่วงที่ตลาดตราสารหนี้ขาดสภาพคล่อง
- มีกลไกเพิ่มสภาพคล่องให้กองทุนรวมตราสารหนี้ผ่านมาตรการ MFLF¹
- ดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนให้ทำงานได้ต่อเนื่อง ผ่านกองทุน BSF²

สถาบันการเงิน

ปรับเกณฑ์เพื่อให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ได้มากขึ้น

- ผ่อนเกณฑ์ให้สถาบันการเงินปรับโครงสร้างหนี้ได้เร็วขึ้น
- ลดการเก็บ FIDF Fee 2 ปี เพื่อให้สถาบันการเงินไปปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เพิ่มเติมให้กับประชาชนและภาครัฐถึงได้ทันที
- ผ่อนเกณฑ์การบริหารสภาพคล่อง เพื่อให้สถาบันการเงินมีสภาพคล่อง ไปปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น

ประเด็นความท้าทายในระยะต่อไปของเศรษฐกิจไทย

ภายในประเทศ

ความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ส่งผลต่อการสร้างความสามัคคีในสังคม และเป็นข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์

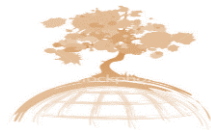
โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานลดลง ประชากรทุกช่วงวัยมีปัญหาเชิงคุณภาพ

เศรษฐกิจไทยได้รับความท้าทายจากการเป็นสังคมสูงวัย และการแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติ และแรงงาน ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

ความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการและการเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

ภายนอกประเทศ

การลดความเข้มข้นของกระแสโลกาภิวัตน์ และแนวโน้มการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่การผลิตโลก

ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจย้ายมาเอเชีย การรวมกลุ่มของเศรษฐกิจในภูมิภาค

การเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในอนาคตและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลต่อภาคธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชน

ภาวะโลกร้อนและสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นแรงกดดันให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ราคาน้ำมันมีความผันผวนและการผลิตพืชพลังงานทดแทนส่งผลต่อ ความมั่นคงทางอาหารของโลก

ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดและกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หลักบริหารจัดการที่ดี ระบอบประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนมีความเข้มข้นมากขึ้น

วิสัยทัศน์

“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นกรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ควบคู่กับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs)

6 เป้าหมายสำคัญ

คนไทยมีคุณลักษณะ เป็นคนไทยที่สมบูรณ์

ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพ สิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ

ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง

มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อไทย

ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้

มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

10 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ยุทธศาสตร์ 2 การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ยุทธศาสตร์ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย